

GOD WERKT IN DE ZORG

“Hij zal als een herder zijn kudde weiden, in zijn arm de lammeren vergaderen en ze in zijn schoot dragen; de zogenden zal hij zachtjes leiden”.
Jesaja 40 : 11

Eens werd de wereld opgeschrikt door een afschuwelijke wanhoopsdaad: de gijzeling van een compleet theater in Moskou door Tsjetsjeense strijders. Honderden mensen waren ineens in levensgevaar. Wat moest er gedaan worden om ze te bevrijden?

Gas!

Door gas werden de gijzelnemers gedood, maar ook veel gijzelaars kwamen daardoor om het leven, waaronder jonge mensen en kinderen.

Niemand kan zo'n vreselijke gijzeling ooit goedkeuren.

Ik had het echter over een *wanhoopsdaad*.

De Tsjetsjenen vechten om hun vrijheid. Hun aartsvijanden zijn de Russen. Die vechten al 150 jaar tegen dat taaie bergvolk.

Een dieptepunt was het jaar 1943.

Toen liet de dictator Stalin het complete Tsjetsjeense volk deporteren naar Centraal-Azië, naar Kazachstan. Hij verdacht ze van heulen met de Duitsers. De helft van de ballingen overleefde het transport niet.

Honderdduizenden mannen, vrouwen en kinderen verloren het leven of kwamen in de meest erbarmelijke omstandigheden terecht.

Pas na 12 jaar, in 1957, mochten ze terug naar hun geboorteland. Daar waren hun huizen en akkers in bezit genomen door Russen.

Waarom ik u dit vertel, gemeente?

Omdat ik een parallel zocht met het volk Israël.

Precies eender werd het volk van Juda en Jeruzalem door de Babyloniërs uit zijn land weggedreven naar Babel in de zesde eeuw voor Christus.

Hun land was leeggeroofd, hun steden in puin, hun tempel verwoest. Ze waren alles kwijt en moesten in Babylonië een nieuw bestaan opbouwen.

Grote zorgen bekropen het hart van de mensen.

Bange vragen bestormden hen. Vragen die we vandaag nog herkennen!

Moeten we hier, in dit vreemde land, *integreren*? De vreemde taal leren?

Onze levensgewoonten aanpassen? Of juist *onzelf* blijven, onze taal

blijven spreken, als herkenbare minderheid in de samenleving optreden?

Voelt u het, gemeente: het zijn dezelfde vragen als de vluchtelingen en asielzoekers in ons land zich stellen!

Hoe hebben de Israëlieten, de Joden, dat alles beleefd?

Ze zitten in de put. Grote zorgen. Hoe knopen we de eindjes aan elkaar?

Waar moeten we van leven?

Het gaat zoals het ook in onze tijd gaat met ontheemden in een vreemd land. De sterken redden zich wel. Zij vinden werk, krijgen een inkomen, passen zich aan, zijn handig. We weten via Ezechiël dat de meeste Joden op den duur landbouwers werden in een streek tussen Babylonië en Assyrië. En dat ze zich als een aparte bevolkingsgroep hebben gehandhaafd, met hun eigen taal, cultuur en godsdienst.

Ja, de sterken redden het wel.

Maar niet zomaar en niet zonder meer.

Velen waren bang. Bang dat de Here God zijn volk voorgoed had afgeschreven. Het is *voorbij* tussen God en ons, zo hebben ze gedacht. Schuldbewust: we hebben het er naar gemaakt. Godvergeters die we zijn geweest. En nu? "Zou God zijn genâ vergeten, nooit meer van ontferming weten?" Zo hebben ze geklaagd, geschreeuwd, gehuild. Zondebesef was ingekropen in hun harten.

Ja, de sterken redden zich. Maar de zwakken? En de kinderen?

De ouders keken naar hun kleintjes, nog zo pril en onervaren.

Wat moest er van hen komen in dit vreemde land van de ballingschap?

Wat zou hun toekomst zijn zo ver van het vertrouwde leven van vroeger?

En hoe zou het moeten met de oude mensen, met de gehandicapten, met de armen? Elke familie had wel doden te betreuren na de vreselijke deportatie uit Juda.

Verdrietig boog zich een volk onder de slaande Hand van God. Het is onze verdiende straf.... o God, wees ons nog genadig!

Toch, gemeente, is het heel goed voor een volk en voor een mens als u en mij, wanneer wij eerlijk worden voor God. Wanneer wij onze tekorten en rebellie erkennen en belijden, en biddend vragen om raad, om genade, om vergeving. Dan zijn we op onze plaats. Dat kunnen ook wij leren van Israël.

Dan, gemeente, juist in *die* omstandigheden, in die barre nood, gemeente, kwam de profeet Jesaja met een boodschap van de Here God. Een boodschap voor zijn volk in nood.

Wie de profetieën van Jesaja leest, die merkt dat er vanaf hoofdstuk 40 een totaal nieuwe toon wordt aangeslagen. Dan wordt het boek ineens een *troostboek*.

Eerst is het boek vol waarschuwingen en oordeel en in hoofdstuk 39 gaat het nog over koning Hizkia.

In hoofdstuk 40 komt er een omslag. Troost voor de ballingen in Babel, vele, vele jaren later. We spreken wel over de Tweede Jesaja, Deuterokesaja. Waarschijnlijk een profeet met dezelfde naam als die eerste die onder Hizkia profeteerde.

Troostwoorden komen naar het arme volk toe. Woorden van God. Voor die schuldbewuste, verarmde, wanhopige mensen daar in Babel.

Jesaja komt naar hen toe met een evangelische profetie, een blijde tijding. Mensen, jullie krijgen *ruimte*. Ruimte in je hart, in je volk, in je toekomst. God ziet jullie bekering. God weet van jullie berouw. Hij laat je niet in de steek. Hij gaat met zijn volk een *diepe* weg, ja, maar ook een *nieuwe* weg. Er komt een nieuwe Leider, die de weg wijst naar een nieuwe toekomst en een nieuw leven. Die voor zijn volk redding zal brengen, uitkomst, vrede. En *wie* komt er dan aan? *God de Here Zelf!* Hij komt, Hij komt, advent, komst van God.

God komt. Dat is de boodschap. God de Here Zelf komt. "Zie, hier is uw God!" Zo –zegt Jesaja – zal uitgeroepen worden boven die leeggeroofde steden van Juda en het verwoeste Jeruzalem. "*Zie, de Here Here zal komen met kracht....*" (vs. 10).

Wie is God? Hoe is God?

Dat is ons aller vraag ook in onze tijd. Daar kun je geweldig mee zitten. Je wil in God geloven. Je hebt de overtuiging zonder Hem niet te kunnen leven. Maar *wie* is Hij en *waar* is Hij? Daar kun je over in zitten vandaag de dag. Velen immers willen van God niets en dan ook niets meer weten. Wie is God?

De bijbel geeft daarop geen eenduidig antwoord, omdat God zo anders en zo onvergelijkelijk is, dat er over Hem uitsluitend in beelden kan worden

gesproken. Als er iemand hier in de kerk is die denkt een sluitend Godsbeeld te hebben, die moet ik zeggen: u vergist u. Uw God is te klein. Hij is anders, hoger, dieper dan u denken kunt. Veel mensen die God weggedaan hebben uit hun leven hebben hun *idee* over Hem weggedaan. Jesaja vertelt dan ook niet precies wie God is. Dat kan hij ook niet. Maar hij geeft wel twee sterke, bijbelse beelden van God, twee metaforen, twee gelijkenissen.

Het is het beeld van de *Heer* en van de *Herder*.

Heer. Koning. Heerser. Hij heeft de heerschappij, de macht. In Hem is een ongelooflijke energie. Hij gaat door met een geweldig tempo. Hij is de absolute overwinnaar. Niemand houdt God tegen. Zo is God. God *boven* ons.

Dat vertelt Jesaja aan de Joden in Babel. En die God *gaat* voor zijn volk. Hij draagt zijn volk en Hij komt voor dat volk in beweging. Tegen de machten en de zonden en de vijanden. Houd het daarop, Israël, kerk, gemeente. Koning is Hij.

Maar vandaag luisteren we vooral naar dat tweede beeld. God is *Herder*. God *bij* ons. De herder van zijn kudde Israël. Als je vraagt, ook vandaag, hoe is God, dan is het antwoord: *God werkt in de zorg*. De pastorale zorg. Net als een herder die voor een kudde schapen zorgt. De mensen zijn de schapen, de Joden voorop en wij er achteraan.

Herder. Een bekend, ja oerbijbels beeld. Afkomstig uit de agrarische cultuur van het oude Oosten. David zong er al van: "*De Here is mijn herder, mij ontbreekt niets*" (Ps.23).

Je kunt daarbij denken, gemeente, aan een herdersidylle, aan de klanken van de beroemde 6^e symfonie van Beethoven, "De Pastorale". Lieflijk, vriendelijk, met zoete herderinnetjes van gekleurd aardewerk. U kent ze wel.

Maar de Israëlieten in Babel hadden niets aan zo'n idylle. Die moesten terug naar hun verwoeste land, terug naar hun tempel-in-puin, terug naar een uitgemergeld Juda en een ontmanteld Jeruzalem. Jesaja zegt: God zal jullie voorgaan, jullie leiden, jullie helpen.

Ja, maar hoe dan, hoe is die God van ons dan, Wie is Hij?

Uw Herder, mensen, zo is Hij en zo mogen jullie dat weten en voelen en geloven. Jullie moeten door de woestijn van het leven, ja, maar Hij gaat voor en Hij gaat mee. Geloof dat. Dat is heil. Dat is genade.

Ja, alles goed en wel, maar hoe moet het toch met onze *kinderen* in dat harde bestaan? Jesaja weet het: zij zijn als de lammeren van een kudde. Welnu, God zal ze dragen, Hij zal ze in zijn machtige armen nemen. Hij wikkelt ze in zijn mantel zoals een herder doet en draagt ze door de woestijn. God zorgt voor de jeugd, betekent dat. Laat de jongeren aan Hem over. God werkt in de jeugdzorg!

Ook geestelijk is dat waar. Je voelt je klein voor God. Je bent een mens van niks, zo denk je over jezelf. Je voelt je zwak, kleinmoedig, kleingelovig. Geen leeuw, meer een lam van een mens....

Klein mens, nodigt Jesaja, geef je over aan de God van Israël, de Vader van de Here Jezus: Hij draagt je als een lam door de woestijn van het moderne leven heen. Vertrouw je toch aan hem toe. Dat mag, dat kan! Jesaja zegt meer. *“de zogenden zal Hij zachtkens leiden”*. De zogenden, dat zijn de *moederschappen*. Beeld van moederlijke zorg. Zorg voor de kleintjes die bij hen drinken. Maar hier uiteraard beeld van moeders die zorg hebben voor hun kinderen.

Moeders hier aanwezig, hebt u zorg om uw kinderen?

Menige moeder zal eerlijk zeggen: Ja. Ik heb er veel zorg over. Ik zit er soms danig over in. Wat moeten mijn kinderen worden in deze wereld? O, ze zullen wel een vak leren en een baan vinden, dat hoop je. Maar hoe zullen ze leven? Hoe zullen ze denken? Hoe zullen ze geloven? Wat zullen ze meenemen van het geloof van moeder en vader? Zullen ze het redden? Zullen ze zich inzetten voor God en de naasten of zullen ze inhalige egoïsten zijn? Zullen ze zich handhaven in een cultuur die mensen van God en zijn dienst wegzuigt?

God zegt: Moeders, ik zal u zachtjes leiden. Geef je toch over aan Mij. Ik laat uw kind niet vallen. Niemand zal ze uit mijn hand rukken. Het zal misschien anders gaan dan u dacht, anders dan u wilde. Ga ze voor op de weg van het geloof. Kun je niet meer met hen daarover praten, praat dan maar met Mij over hen. Blijf bidden voor uw kinderen. Maar laat die zorg even los. Je mag ook aan jezelf denken. Echt aan jezelf, tobbede

moeder of vader. Ik leid je. Zachtjes. Met stille drang, niet met harde hand van "je moet, je moet"..

Hoor ik u toch nog wat fluisteren? O, ik hoor het al. Je voelt je zo *schuldig*. Had ik maar... Meer met ze over God gesproken. Meer voor ze gebeden. Meer uit de bijbel voorgelezen. Meer ze voorgeleefd hoe een gelovige leeft.... Maar ach, ik ben zo vreselijk tekort geschoten.

Ja, zo hebben de joodse vaders en moeders ook getobd, reken maar. Jesaja weet er alles van. Maar in Gods Naam mag hij bemoedigen. Een hart onder de riem steken. En dan zegt hij niet: "Kom, kom, u valt wel mee", Nee. Hij wijst op *God*. God valt zo mee. Hij is de Herder. Uw Herder. Die de lammeren in zijn schoot draagt en de zogenden zachtjes leidt. Toegepast: die de jongeren door het leven draagt en de ouders met zachte hand heenleidt naar Zijn heil en zijn doel.

En u voelt u schuldig en *belijdt* uw schuld? Hij *vergeeft* die schuld. Hij neemt die weg. Zo is God, de God van de bijbel: werkzaam in de zorg. De pastorale zorg. Nee, geen idylle. Wel een duidelijke leiding, die aanvaard mag worden. Here, ik geloof. Ik leg mijn hand in Uw handen.

God komt. Zo zal God voor u zijn, Israël, is Gods boodschap door de mond van deze profeet Jesaja. Adventsboodschap voor Israël in Babel.

Het is heden Advent, gemeente. Dat betekent: Komst. Hij komt.

God als Heer en God als Herder: God is *groot* als Heer, God is *goed* als Herder.

De Joden mogen straks rekenen op een terugkeer naar hun stad en land; het zal een woestijnreis worden. Een uiterst moeilijke taak van opbouw en verdediging ligt voor hen. Maar... God gaat mee. Hij zal er bij zijn. Hij leidt ze erdoorheen.

Zo is het ook gegaan. Joden hernamen hun plaats in het aloude land. Herbouwden hun huizen, hun tempel, hun steden. En door de geschiedenis heen is dat opnieuw waargemaakt na een woestijnreis van 2000 eeuwen geschiedenis, toen in 1948 de staat Israël werd gesticht. God komt zijn beloften na, altijd.

Toch is hiermee de komst van God niet vervuld.

Deze adventsboodschap: God komt, is vervuld in de komst van *Christus*. In deze weken voor Kerst zien wij uit naar zijn komen tot ons.

In Hem is Gods Zoon zelf naar ons toegekomen. Weer: eerst naar Israël, dan ook naar ons. God opent zijn wezen voor ons in het vleesgeworden Woord Christus. Wie is God die komt? Dat is *Jezus*, het geboren Kind in de kribbe. Dat is advent en kerst. Zo is God. Eén met ons. Dicht bij ons. Een *Herder*.

Kijk goed hoe Jezus met mensen omgaat: *in de zorg* werkt Hij. En u kunt altijd bij Hem terecht. Wachtlijsten zijn er in deze zorg niet. Er is altijd spoedeisende hulp en dit spreekuur is dag en nacht voor u open. U hoeft uw handen maar te vouwen en te bidden tot Hem. Hij is nabij.

God is gekomen in Jezus Christus.

Wat is Hij goed in Hem voor ons, gemeente.

Hij is onze Herder.

Ook in de Heilige Geest komt deze Herder naar u toe. Hij wenkt u. Kom tot Mij nu ik kwam tot u.

Gaat u een zware gang door het leven? Gaat u door een woestijn van zonde en schuld, teleurstelling en verdriet? Ik ben uw goede Herder. Ik draag je erdoorheen. Ik leid zachtjesaan uw levensgang, zoals een herder een moederschaap met zachte hand leidt.

En de lammeren, dat zijn de *kinderen*.

Kinderen zijn er ook in de kerk. Hé, kinderen, zijn jullie al afgehaakt, want de preek is lang...? Hallo, zijn jullie er nog? Jullie zijn sterk, gezond, druk, en je vindt die lange kerkdienst saai genoeg. Wat heb je eraan? Vandaag zegt *God iets tegen je*: Kijk, je vader is net als een schaap en je moeder een moederschaap. Dan ben jij dus net zoiets als een *lam*. Nee, niet zo'n zielig diertje, maar een druk springerig beest. Hartstikke leuk. God zegt: ik draag jou door het leven. Als je speelt, als je leert, als je voetbalt, als je slaapt: Ik ben bij jou. Anders kon jij dat allemaal niet. En als je te ver gaat, in de fout gaat, verkeerd doet, kom dan bij Mij en vraag Mij: Heer, ga *toch* maar met mij mee, al verdien ik dat niet. Dat *doet* God. Vergeet het niet.

Nu nog iets, gemeente.

Hoe komt het dat de werkelijkheid van het leven vaak zo weinig idyllisch maar wel zo hard en moeilijk is? Dat komt door de halsstarrigheid van de

schapen die wij zijn. We zijn immers vaak niet volgzaam, achter de Herder aan, maar eigenwijs, koppig, onhandelbaar. Wat dwalen we vaak af. Wat lopen we dikwijls weg van God. Zo zijn wij, mensen. En daarom ervaren wij vaak zo weinig van Gods liefde. Dat komt niet door Hem, maar door ons. En dat moeten we allemaal eerlijk opbiechten, toegeven.

Het Evangelie komt ons dan nog meer tegemoet. Want dan vertelt het ons niet alleen dat de koning ook Heer is, maar ook dat de herder ook schaap werd. Jesaja 53: 6vv. *“Wij allen dwaalden als schapen, we keerden ons een ieder naar zijn eigen weg, maar de Here heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen neerkomen....”*; *“Als een lam werd hij ter slachting geleid en als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed hij zijn mond niet open”*.

Wij dwalen af. Maar Jezus Christus was de herder die zelf ook schaap wilde worden, één van ons. En zo pas is onze tekst ten volle waar. Die komende God kwam in de diepte van het kruislijden. Het drama van Golgotha laat u zien: Zo is Hij de Herder. *“De Heer is mijn Herder....”* Zo werkt Hij in de zorg: *zorg om u*.

Grijp Hem aan. In Hem is leven en verzoening en vrede. Bij niemand anders.

Advent. God komt.

En nog een keer Advent: Christus komt *terug*. In die definitieve komst die de eeuwige toekomst voor ons inluidt. Wie daaruit leeft gaat herderlijk leven, leven in de zorg voor naasten dichtbij en ver weg. Totdat Hij komt om alles, alles nieuw te maken. En wij zingen Hem toe, met de Psalm:

*Gezegend is Hij die komt in de Naam des Heren
Hosanna in de hoogste hemelen!*

Amen.

